

Нормативно-правовий захист дітей з особливими освітніми потребами в Україні

Одним з найважливіших аспектів соціального виховання особи з особливими освітніми потребами є відповідне забезпечення умов для отримання освіти і фахової підготовки у відповідності до її можливостей. Освіта є однією із пріоритетних сфер соціально-економічного, духовного та культурного розвитку суспільства.

Право на освіту – це право людини на здобуття певного обсягу знань, культурних навичок, професійної орієнтації, які необхідні для нормальної життєдіяльності в умовах сучасного суспільства. Правовою основою надання освітніх послуг особам з особливими потребами є Закони: «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про загальну середню освіту», «Про спеціальну освіту», «Про охорону дитинства», «Про реабілітацію інвалідів в Україні».

Укази Президента України: «Про додаткові невідкладні заходи щодо створення сприятливих умов для життєдіяльності осіб з обмеженими фізичними можливостями», «Про додаткові заходи щодо підвищення якості освіти в Україні».

Розпорядження та постанови Кабінету Міністрів України: «Про затвердження плану заходів щодо запровадження інклюзивного та інтегрованого навчання у загальноосвітніх навчальних закладах на період до 2012 року», «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах».

Накази МОН України «Про затвердження Плану дій щодо запровадження інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах», «Про затвердження плану заходів щодо запровадження інклюзивного та інтегрованого навчання у загальноосвітніх навчальних закладах», інструктивно-методичні листи МОН молоді та спорту, накази органів управління освітою обласного та міського рівнів.

Так стаття 3 (Право громадян України на освіту) Закону України «Про освіту» зазначає що, громадяни України мають право на безкоштовну освіту в усіх

державних навчальних закладах незалежно від статі, раси, національності, соціального і майнового стану, роду та характеру занять, світоглядних переконань, належності до партій, ставлення до релігії, віросповідання, стану здоров'я, місця проживання та інших обставин.

Стаття 6 (Основні принципи в освіті) цього ж Закону визначає основні принципи освіти, за якими є: доступність для кожного громадянина усіх форм і типів освітніх послуг, що надаються державою; рівність умов кожної людини для повної реалізації її здібностей, таланту, всебічного розвитку; гуманізм, демократизм, пріоритетність загальнолюдських духовних цінностей; органічний зв'язок із світовою та національною історією, культурою, традиціями.

Відповідно до законодавства України стосовно захисту осіб з особливими потребами їхнє виховання та навчання здійснюється в спеціальних дошкільних (ясла-садки, центри розвитку дитини) та навчальних закладах (спеціальні загальноосвітні школи (школи-інтернати), загальноосвітні санаторні школи (школи-інтернати), будинки-інтернати для дітей з особливими потребами, дошкільні та інші заклади, в яких вони утримуються за рахунок держави), в навчально-виховних комплексах та навчально-реабілітаційних центрах за відповідними навчальними програмами, у тому числі і в домашніх умовах. Більшість дітей з особливостями психофізичного розвитку може навчатися в загальноосвітніх школах за умови реалізації моделі інклюзивної освіти.

Тож, діти з особливими освітніми потребами повинні користуватися тими ж правами, що викладені в Конвенції про права дитини Організації Об'єднаних Націй, як і інші діти. Особливі проблеми дітей з обмеженими можливостями та молодих людей потребують пильного вивчення, на основі яких повинні бути розроблені та здійсненні стратегії, ґрунтовані на всебічній інформації з цілого ряду областей.